

A foglalkozás-egészségügyi ápolók munkaelégedettségének vizsgálata

Sasváriné Bojtor Anna,¹ Kívés Zsuzsanna,² Danku Nóra,²
Hirdi Henriett Éva,³ Betlehem József⁴

¹ NŐVÉR-MED Egészségügyi Szolgálat

² Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Egészségbiztosítási Intézet

³ Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara

⁴ Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar
Sürgősségi Ellátási és Egészségpedagógiai Intézet

Összefoglalás

Bevezetés: Az egészségügyi dolgozók körében magas a munkaelégedetlenség, melynek számos negatív következménye lehet. A foglalkozás-egészségügy területén dolgozók körében végzett elégedettség vizsgálat hiánypótló nemzetközi és magyar viszonylatban is.

Célkitűzés: A kutatás célja a foglalkozás-egészségügyi szolgálatokban alkalmazott egészségügyi szakdolgozók munkával való elégedettségének átfogó felmérése.

Módszer: A kvantitatív keresztmetszeti vizsgálat 2012. július 13. és október 31. között történt Magyarországon, egyszerű véletlenszerűen kiválasztott foglalkozás-egészségügyi szolgálatokban dolgozó szakdolgozók körében. Az adatgyűjtő eszköz web-alapú anonim, önkitöltős, saját szerkesztésű kérdőív, melynek kérdéscsoportjai: szociodemográfiai adatok, munkatevékenységek, munkahelyi jellemzők, munkaterhelés, munkakörülmények, elégedettség. Leíró statisztikai elemzés mellett faktoranalízist, ANOVA tesztet, kétmintás t-próbát, és lineáris regresszió alkalmazása történt ($p < 0,05$) MS Excel 2007 és SPSS 20.0 szoftverrel.

Eredmények: A minta ($n=343$) átlagéletkora 44,5 év. A szakirányú végzettséggel rendelkezők tevékenységi köre a legszélesebb. Az ápoló munkamegosztásban elfoglalt helye még a diploma megszerzésével sem változik számottevően. A „*munkahely és feladatok*” faktort a legerőteljesebben a képzettségnek megfelelő munka, legkevésbé pedig a munkaidő beosztás határozza meg. A „*megbecsülés*” faktor esetében a legmeghatározóbb az erkölcsi és anyagi megbecsülés, a legkevésbé a munkavégzés tárgyi feltételei. A képzettségüknek megfelelő munkát végzők a legelégedettebbek a „*munkahely és feladatok*” faktoriall (p=0,002). A megbecsüléssel való elégedettség magasabb a 10 évnél kevesebb ideje dolgozók (p=0,045), a szakirányú végzettséggel rendelkezők (p=0,005) körében, továbbá nő az elégedettség a béren kívüli juttatások emelkedésével (p=0,003) és a több önálló feladat végzésével (p=0,011). A „*munkahely és feladatok*” faktoriall való nagyobb elégedettség maga után vonja a „*megbecsülés*” faktoriall való elégedettséget ($r=0,696$).

Megbeszélés: Megállapítható, hogy a válaszadók munkával való elégedettsége nem kielégítő. Az egészségügyi szakdolgozók munkahelyi elégedettségének növelése kulcsfontosságú lenne.

Kulcsszavak: foglalkozás-egészségügyi szakdolgozók, munkaelégedettség.

Survey on the job satisfaction of occupational health nurses

Summary

Introduction: Work satisfaction is low in case of healthcare workers, which may have numerous negative effects. A work satisfaction study of professionals of occupational health is a new approach both in a Hungarian and international context.

Aim: The aim of the authors is to provide the first comprehensive job satisfaction survey among healthcare professionals employed at occupational health services.

Method: The cross-sectional survey was conducted in Hungary between 13 July 2012 and 31 October 2012 among healthcare professionals employed at occupational health services with simple random sampling technique. Data collection was carried out by using a web-based, anonymous, self-administered questionnaire designed by our research group. Questions of the survey reflected socio-demographic data, work process, feature of the workplace, work load, working environment, and job satisfaction.

The authors analysed the obtained data with a descriptive statistical method, ANOVA test, Student's two-sample *t*-test, and with linear regression by using Microsoft Office Excel 2007 and SPSS2 0.0 statistics software. The *p*-value < 0.05 was considered as significant.

Results: The sample size of the research comprised of 343 persons, the average age was 44.5 years. Professionals with health care degree had the widest types of work. The position occupied by a nurse in division of labour does not change significantly even with the acquisition of a degree certificate. The factor „*workplace and tasks*” was influenced the most by the work according to degree, and the least by the work schedule. The „*respect*” factor was influenced most by the intellectual and financial aspects, and least by the material aspects of the work environment. Those professionals are the most satisfied with the „*work place and tasks*” factor who are doing a job in accordance with their degree (*p*=0.002). Satisfaction with respect is lower in case of those who work for less than 10 years (*p*=0.045), those who possess a health care degree (*p*=0.005). Furthermore, level of satisfaction increases when the extra amount of non-salary benefits (*p*=0.003) and the level of tasks to carry out alone (*p*=0.011) is growing. The growth of satisfaction with „*workplace and tasks*” influences the satisfaction with the „*respect*” factor (*r*=0.696).

Discussion: From the results of this survey it can be ascertained that the job satisfaction of the respondents is not satisfactory. On the whole it can be stated that increasing the job satisfaction of healthcare professionals would be of crucial importance.

Keywords: occupational health professionals, job satisfaction

Irodalom

1. Nagy I., Grónai, É., Nagy Zs., és mtsai. Magyarországi foglalkozás-egészségügyi szolgálatok tevékenysége 2011-ben. *Foglalkozás-egészségügy*. **2012**; 16 (2): 52-65.
2. Szánthó A., Solymosi T. Elképzelések az egészségügy átalakulásának lehetséges útjairól. *Egészségügyi Gazdasági Szemle*. **2000**; 38: 199-208.
3. Bugovics E., Pilt Z. Gondolatok az egészségügyi rendszerváltoztatásról. *Egészségügyi Gazdasági Szemle*. **2002**; 40: 175-180.
4. Piczil M., Kasza B., Markovic M., és mtsai. Szegedi és vajdasági ápolók élet- és munkakörülményei. *Nővér*. **2005**; 18 (2): 3-10.
5. Aiken L.H., Clarke S.P., Sloane D.M. et al. Nurses' reports on hospital care in five countries. *Health Aff (Millwood)*. **2001**; 20 (3): 43-53.
6. Hirdi H.É., Balogh Z., Mészáros J. A foglalkozás-egészségügyi ápolók egészségmagatartásának, egészségi állapotának vizsgálata. *Egészségtudomány*. **2014**; LVIII (1): 88-104.
7. Sasváriné B.A. Ápolói státusz-munkahelyi terhelés. *Egészségügyi Menedzsment*. **2001**; 3 (4): 23-26.
8. Bodur S. Job satisfaction of health care staff employed at health centres in Turkey. *Occup Med*. **2002**; 52 (6): 353-355.
9. Krasz K. A munkahelyi elégedettséget befolyásoló tényezők. **2006**. http://erg.bme.hu/oktatas/tleir/gt52m006/munkahelyi_elegedettseg.pdf (Letöltés dátuma: 2015.02.20.)
10. Mizuno M., Yamada Y., Ishii A., et al. A human resource management approach to motivation and job stress in paramedics. *International Congress Series*. **2006**; 1294: 167-170.
11. Pikó B., Piczil M.A. Saját egészség megítélése és a pszichoszociális munkakörnyezet. *Lege Artis Medicinae*. **2007**; 17 (1): 65-69.
12. Eum K.D., Li J., Jhun H.J., et al. Psychometric properties of the Korean version of the job content questionnaire: data from health care workers. *Int Arch Occup Environ Health*. **2007**; 80 (6): 497-504.
13. Grönroos E., Pajukari A. Job satisfaction of the radiological department's staff. *European Journal of Radiography*. **2009**; 1 (4): 133-138.
14. Németh A., Lampek K., Betlehem J. A munkával való elégedettség vizsgálata ápolók körében: 2003-ban és 2010-ben. *Egészség-Akadémia*. **2012**; 3 (4): 265-275.
15. Plette R. Az ember-gép-környezet rendszer szabályozásának zavarai. *Ergonómia*. **1994**; 92 (1).
16. Sasváriné B.A. Az ápolás társadalmi és kulturális összefüggései. *Nővér Praxis*. **2003**; 6 (3): 7-14.
17. Walters V., French S., Eyles J., et al. The effects of paid and unpaid work on nurses' well-being: the importance of gender. *Sociology of Health & Illness*. **1997**; 19 (3): 328-347.
18. Cortese C.G. Job satisfaction of Italian nurses: an exploratory study. *Journal of Nursing Management*. **2007**; 15: 303-312.
19. Hayes B., Bonner A., Pryor J. Factors contributing to nurse job satisfaction in the acute hospital setting: a review of recent literature. *Journal of Nursing Management*. **2010**; 18: 804-814.
20. Krogstad U., Hofoss D., Veenstra M., et al. Predictors of job satisfaction among doctors, nurses and auxiliaries in Norwegian hospitals: relevance for micro unit culture. *Human Resources for Health*. **2006**; 4 (3).

21. Ishara S., Bandeira M., Zuardi A.W. Public psychiatric services: job satisfaction evaluation. *Revista Brasileira Psiquiatria*. **2008**; 30 (1): 38-41.
22. Sasváriné B.A. The importance of social and cultural factors to nursing status. *International Journal of Nursing Practice*. **2003**; 9: 328-335.
23. Piko B. Burnout, role conflict, job satisfaction and psychosocial health among Hungarian health care staff: A questionnaire survey. *International Journal of Nursing Studies*. **2006**; 43 (3): 311-318.
24. Németh A., Lampek K., Betlehem J. Munkaelégedettség és jól-lét alakulása ápolók körében. *Nővér*. **2014**; 27 (2): 1-44.
25. Faragher E.B., Cass M., Cooper C.L. The relationship between job satisfaction and health: a meta-analysis. *Occupational and Environmental Medicine*. **2005**; 62: 105-112.
26. Nagy M.S. Using a single-item approach to measure facet job satisfaction. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*. **2002**; 75 (1): 77-86.
27. Hasselhorn M.H., Tackenberg P., Buescher A., et al. Work and health of nurses in Europe: results from the NEXT-Study. **2005**. <http://www.next.uni-wuppertal.de/EN/index.php?articles-and-reports> (Letöltés dátuma: 2015.03.05.)
28. Sasváriné B.A., Kóczán Gy. Munkahelyi megterhelés az ápolók körében. *Mentálhigiéne és Pszichoszomatika*. **2001**; 3 (12): 66-71.
29. Tóth T. Az egészségügy nagy kihívása. Szakdolgozói elégedettség és pályaelhagyás. *Egészségügyi menedzsment*. **2004**; 6 (1): 48-50.
30. Halmosné M.M., Kovács E. Az ápolók élet- és munkakörülményei, avagy a közel 10 éves bérlamaradás hatása napjainkban. *IME: Informatika és menedzsment az egészségügyben*. **2011**; 10 (5): 13-18.